

Vuorovaikutusraportti

Sotkanrannan akm

Hämeenlinnan kaupunki, kaupunkirakennepalvelut

15.9.2026

Sisällysluettelo

1	LUONNOSVAIHE	1
1.1	Lupa- ja valvontavirasto.....	1
1.2	Alueellinen vastuumuseo	2
1.3	Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosaston lausunto.....	2
1.4	Hämeen liitto.....	3
1.5	Kanta-Hämeen pelastuslaitos	4
1.6	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	5
1.7	Vanajavesikeskus.....	6
1.8	Kantolanniemen siirtolapuutarha r.y.	8
2	EHDOTUSVAIHE.....	9

1 LUONNOSVAIHE

1.1 Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto katsoo toimittamassaan luonnosvaiheen lausunnossa, että asemakaavaluonnos on laadittu ohjaavan yleiskaavan mukaisesti.

Kulttuuriympäristöarvoihin liittyen LVV muistuttaa, että kaavaprosessin aikana tulee arvioida vaikutukset Kantolan siirtolapuutarhan RKY alueeseen ja varmistaa, ettei siirtolapuutarha-alueen kulttuuriympäristöarvoja heikennetä. Vastaava arviointi tulee tehdä myös itäosassa suunnittelualuetta rajaavan maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön, Kantolan teollisuusalue ja Kuusitien asuntoalueen, osalta.

LVV:n lausunnon mukaan kaavaselostukseen tulee lisätä kaavaluonnoksessa osoitetun sr-4 -kohteen suojeluperusteet (esimerkiksi kohtaan 4.2 Kantolan arvot) sekä lisäksi kuvata suunnittelualueen maisemaa laajemmin kohtaan 3.2 luonnonympäristö.

Pilaantuneiden maiden osalta LVV toteaa, että pima-merkintöjen rajauksia on hankala hahmottaa muista viivamerkinnoista. Lisäksi pima-rajauksia tulisi olla kattavammin esitettynä kartalla. LVV toteaaakin, että kaavassa ei välttämättä tarvita erillisiä pima-1 -rajauksia. Sen sijaan kaavassa voisi harkita koko entisen saha-alueen kaava-aluetta koskevan pima-yleismääräyksen osoittamista.

Vastine: Kaavan vaikutusten arviointiin on lisätty arviot kaavan vaikutuksista Kantolan siirtolapuutarhan RKY-alueeseen sekä maakunnallisesti merkittävään rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen Kantolan teollisuusalue ja Kuusitien asuntoalue.

Kaavaselostuksen kohtaan 4.2 Kantolan arvot on lisätty entisen pumppuhuonerakennusta koskevat suojeluperusteet. Lisäksi suunnittelualueen maisemaa on kuvattu laajemmin kohtaan 3.2 Luonnonympäristö. Maisemallisten vaikutusten arvioinnin tueksi on lisäksi laadittu erillinen Sotkanrantaa koskeva maisemaselvitys. Pilaantuneiden maiden osalta kaavakartasta poistettiin erilliset pima-1 -aluerajaukset ja niiden sijasta yleismääräyksiin lisättiin kohta pilaantuneiden maiden huomioimisesta.

1.2 Alueellinen vastuumuseo

Alueellisen vastuumuseon toimittamassa lausunnossa todetaan, että kaavaluonnosalueelta ei entuudestaan tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännoiksi tai muita kulttuuriperintökohteita. Ilmoitettujen kansalaishavaintojen vuoksi alueellinen vastuumuseo suoritti alueella maastotarkastuksen 24.6.2026. Maastotarkastuksessa tehdyistä havainnoista luotiin muinaisjäänösrekisteriin ajoitukseltaan moderni kohde Sotkanranta (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000096957: muu kohde, viljelyröykkiöt/ kivirakenteet). Historiallisen kartta-aineiston, historiallisten ilmakuviin, alueellisen vastuumuseon maastotarkastuksen havaintojen, alueen aikaisemman maankäyttöhistorian ja toimitetun kaavaluonnoksen perusteella, alueellinen vastuumuseo ei tule edellyttämään alueella arkeologista inventointia. Lausunnossa lisäksi todetaan, että vastuumuseo arvioi kaavaratkaisua tarkemmin rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta kaavaehdotuksen vaikutusten arvioinnin valmistuttua.

Vastine: Muinaisjäänösrekisteriin luodun Sotkanrannan viljelyröykkiö/kivirakenne -kohteen sijainti on tarkistettu kulttuuriympäristön palveluikkunasta. Kaava-aluetta muutettiin ehdotusvaiheeseen tultaessa siten, että Sotkanrannan muinaisjäänösrekisterikohteet jäivät pois koko kaava-alueesta. Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu ehdotusvaiheeseen tultaessa. Arviointityön tueksi laadittiin Sotkanrantaa koskeva maisemaselvitys sekä pumppuhuonetta koskeva rakennushistoriallinen selvitys.

1.3 Sisä-Suomen elinvoimakokeskuksen liikenneosaston lausunto

Elinvoimakeskus toteaa, että Valtatie 3 sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella, lähimmillään n. 570 metrin etäisyydellä kaava-alueen länsipuolella. Vuonna 2022 laaditun EU:n ympäristömeludirektiivin mukaisen meluselvityksen perusteella (2022) kaavaluonnosalueelle osin kantautuu valtatie 3:n liikenteestä aiheutuvaa liikennemelua, joka ylittää valtioneuvoston päätöksen mukaiset päiväajan melun ohjearvot. Ylitys kohdistuu EU:n ympäristömeludirektiivin mukaisen meluselvityksen perusteella alueelle, jolle on tarkoitus kaavaluonnoksen perusteella osoittaa asuinrakennusten korttelialue.

Tämän johdosta Sisä-Suomen elinvoimakeskus katsoo, että kaava-aluetta koskien on perusteltua laatia meluselvitys, jossa tarkastellaan paitsi liikennemelun nykytilanne, myös riittävän pitkälle ulottuva ennustetilanne. Meluselvityksessä mahdollisesti annetut suositukset tulee huomioida kaavaehdotusta laadittaessa, erityisesti mikäli korttelialueelle on tarkoitus toteuttaa esimerkiksi pientalorakentamista, joilla on myös tonttikohtaisia oleskelualueita.

Vastine: Kaava-alueen rajausta muutettiin kaavaehdotusvaiheeseen siten, että kaava-alueeseen ei sisälly lainkaan asumista. Kaava-alueen raja siirrettiin lähemmäs Vanajaveden rantaviivaa. Koska kaavaratkaisuun ei esitetä asumista, katsotaan kaavoituksessa, ettei erillistä meluselvitystä tämän kaavahankkeen yhteydessä tarvita. Meluselvitys laaditaan myöhemmin, kun Kantolan alueelle asumisen mahdollistava asemakaava laaditaan.

1.4 Hämeen liitto

Hämeen liitto toteaa lausunnossaan, että Sotkanrannan asemakaavamuutoksen alue sijaitsee kaupunkikehityksen kannalta potentiaalisella Kantolan alueella. Lain voimaisessa maakuntakaava 2040:ssä Kantola on merkitty kaupunkikehittämisen kohdealueeksi, joka tarjoaa sijainniltaan ja ympäristöltään mahdollisuudet korkeatasoisen ja ekologisesti laadukkaan kaupunkirakenteen kehittämiseksi. Maakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaan kaupunkikehittämisen kohdealueiden alueidenkäytössä tulee turvata pitkän tähtäimen maankäytölliset kehittämistarpeet. Asemakaava-alueelle kohdistuvat maakuntakaavassa lisäksi työpaikka-alueen ja taajamatoimintojen alueen aluevaraukset sekä uuden merkittävän yhdystien tai kadun ohjeellisen sijainnin merkintä Vanajaveden yli. Merkintään ei liity AKL 33§ mukaista rakentamisrajoitusta.

Sotkanrannan satama-alueen ja Kantolan tapahtumapuiston toimintojen osoittaminen ja kehittäminen asemakaavamuutoksen avulla, kuin myös rantametsien osoittaminen virkistysalueeksi on perusteltua ja kannatettavaa. Asemakaavamuutos tukee Kantolan matkailullista potentiaalia sekä kehittymistä osana kaupunkirakennetta edistäen maakuntakaavan toteutumista. Asemakaavaluonnoksessa on osoitettu varaus jalankulun ja pyöräilyn siltayhteyden toteuttamiselle Vanajaveden yli Visamäkeen Kantolankadun jatkeena. Siltayhteys parantaa Kantolan saavutettavuutta ja on siten keskeinen Kantolan

kaupunkikehitystä mahdollistava tekijä. Lisäksi siltayhteys kehittää virkistysreittien verkostoa Vanajaveden rannoilla. Maakuntakaavassa ja yleiskaavassa silta on osoitettu uutena katuyhteytenä. Katuyhteyden osoittamatta jättäminen on tarpeen perustella kaavaselostuksessa soveltuviin liikenteellisiin selvityksiin perustuen. Hämeen liitto puoltaa kaavaehdotuksen laatimista edellä mainittu huomioon ottaen.

Vastine: Kaavaehdotuksen kaavaratkaisuun tehtiin muutos siten, että Kantolankatua on jatkettu vesialueeseen ja vesistösiltaa osoittavaan merkintään saakka.

1.5 Kanta-Hämeen pelastuslaitos

Ajoyhteyksien suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava raskaan pelastuskaluston sekä pelastustoiminnan toimintaedellytykset alueella, vaikka varsinaiselle pelastustielle ei rakentamisvelvoitetta muodostuisikaan. Ajoyhteyden mitoitusperusteina (mm. kantavuus, leveys, kääntösäteet) tulee käyttää soveltuvin osin pelastuslaitoksen aiheesta antamaa ohjetta (Pelastustien suunnittelu ja toteutus, 29.9.2015). Rakennuksien palotekniset vaatimukset voidaan ratkaista rakentamislupamenettelyn yhteydessä.

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) vaarallisten kemikaalien käytön suhteen määrittämällä konsultointivyöhykkeellä. Kaavassa tulee huomioida konsultointialueen rakentamiselle asettamat vaatimukset. Kunnan tulee pyytää konsultointivyöhykkeellä tapahtuvista kaavamuutoksista ja merkittävämmästä rakentamisesta lausunto Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen lisäksi myös Tukesilta.

Vastine: Kaavaratkaisua tarkasteltiin ehdotusvaiheeseen pelastustien suunnittelu ja toteutus -ohjeen mukaisesti ja ohjeen mitoitusperusteet huomioitiin kaavassa. Satamaltaan kaakkoispuolen alueenkäyttöä tarkennettiin siten, että ravintolarakennukselle sekä saunamaailmalle on mahdollista päästä pelastusajoneuvolla pelastustien suunnittelumääräysten mukaisesti. Tukesille lähetettiin lausuntopyyntö kaavaluonnoksesta. Tukes toimitti lausunnon 2.7.2026. Lausunto on esitetty seuraavassa kohdassa 1.6.

1.6 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Tukes toimitti kaavaluonnoksesta lausunnon, jossa huomioidaan kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmat ja kulutuspalvelujen turvallisuus näkökulmat.

Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön huomiot (390/2005):

Tukes suhtautuu varauksella kaavamuutokseen. Tukes muistuttaa huomioimaan kaavoituksen vaikutustenarvioinnissa suunniteltujen toimintojen vaikutukset olemassa oleviin kemikaalilaitoksiin (390/2005) ja vastaavasti kemikaalilaitosten vaikutukset uusiin suunnitteilla oleviin toimintoihin. Myös kemikaalilaitosten pelastustoiminnan edellytykset tulee arvioida isojen tapahtumien aikana. Tukes ohjaa pyytämään tarvittavia tietoja alueelta toimivalta yritykseltä.

Kulutuspalvelulainsäädännön huomiot (185/2025):

Kulutuspalvelulain näkökulmasta Kantolan tapahtumapuiston kehittämisessä tulee erityisesti suur- ja massatapahtumien osalta huomioida mm. ihmisten liikkuminen alueella eri muodoissa. Tukes kehottaa huomioimaan, että tapahtuma-alueen omistaja tai haltija vastaavat siitä, että alue soveltuu kulloinkin suunniteltuun käyttötarkoitukseen sekä että alueella olevat muut palvelut yhteensovitetaan siten, ettei näistä aiheudu toisilleen vaaraa toiminnan aikana. Yleisömassojen liikkuminen tapahtumien alkaessa sekä erityisesti päättyessä yhtäaikaaisesti tulee huomioida katuverkoston kapasiteetissa mm. rautatieasemalle. Lähialueiden ajoliikenteen tilapäiseen pysäyttämiseen sekä ohjaamiseen tulee olla tapahtumien järjestäjillä tosiasialliset mahdollisuudet varmistuakseen ihmisten turvallisuudesta. Kevyen liikenteen infraverkosto tapahtuma-alueen läheisyydessä ei yksin riitä suur- ja massatapahtumien yleisömäärien turvalliseen liikkumiseen, joten tilapäisiin liikennejärjestelyihin on ennalta varauduttava riittävästi. Yleisön pysäköintijärjestelyt suur- ja massatapahtumissa tulisi huomioida alueellisesti laajemmin kuin vain nyt suunniteltava alue. Suur- ja massatapahtumien ajoneuvovirtojen hallitseminen tulee ottaa huomioon aluetta kehitettäessä. Tukes katsoo, että ihmismassojen rinnalla, joukossa tai risteävästi ajoneuvoliikenteen kanssa ei tulisi tapahtua kuin erityisjärjestelyin, joilla varmistutaan siitä, ettei ihmisille aiheudu ajoneuvoliikenteestä vaaraa. Suurtuotantojen ajoneuvoliikennetarve

on selvästi kasvanut viime vuosien aikana. Esiintyjien ajoneuvot ovat pidentyneet ja teknistenlaitteiden painot ovat nousseet merkittävästi, tämä tulisi ottaa huomioon aluetta suunnitellessa koska alueen käyttäjien tulee huomioida erityisesti tällaisten ajoneuvojen tapahtuma-aikainen liikkuminen sekä pysäköinti.

Tukes lausuu saunamaailman toteutuksesta seuraavaa:

Yleiseen kulutukseen käytettävään saunamaailmaan ja muihin alueella toteutettaviin vapaa-ajan palveluihin sovelletaan kulutuspalvelulakia (185/2025). Kulutuspalvelulakia sovelletaan, mikäli muusta lainsäädännöstä ei löydy tarkempia palveluja koskevia turvallisuussäädöksiä (KuPaL 2 §). Kaavamuutosalueella toteutettavat palvelut eivät saa vaarantaa toistensa turvallisuutta. Palveluihin liittyvät riskit on arvioitava (KuPaL 6.1 §), ja palvelut pitää suunnitella ja toteuttaa niin, että ne ovat turvallisia (KuPaL 7.1 §). Palveluntarjoaja tekee ratkaisut tarvittavista riskienhallintatoimista. Tukes-ohjeessa Kulutuspalvelujen turvallisuus on esitetty Tukesin tulkinta siitä, miten kulutuspalvelulaissa asetetut velvoitteet voidaan toteuttaa.

Vastine: Kemikaalilaitostoimija toimitti pyynnöstä kaavoitukselle taustatietoja kemikaalilaitoksen toiminnasta ja taustatietoja on esitetty kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa. Kaavoituksen näkemyksen mukaan kemikaalilaitoksen toiminnan jatkoluvan edellytyksiä tulee arvioida vasta sen jälkeen, kun Sotkanrannan asemakaavamuutos on saanut lainvoiman. Vaarojen tunnistaminen ja niihin liittyvien riskien arviointi on palveluntarjoajan tehtävä. Kaavaselostukseen on lisätty kuvaus liikenteellisestä toimivuudesta tapahtumien aikaan. Sotkanrannalle suunniteltu saunamaailma toteutetaan yrityksen toimesta, ja riskien arviointi on yrityksen tehtävä.

1.7 Vanajavesikeskus

Vanajavesikeskus esittää, että alueella tulee yhdistää sekä tapahtumatuotanto että luontoympäristön monimuotoisuus. Rantareitin jatke on erittäin kannatettavaa, mutta kentän ja rantaviivan väliin on mahdollista silti jättää luonnonmukaisen kaltainen vyöhyke. Liiallinen rantapuuston raivaaminen saattaa houkutella nurmikkoalueelle Lahden tai Helsingin kaltaisen hanhi-invaasion. Lausunnossa jatketaan, että alueen historia olisi toivottavaa saada näkyviin alueella siten, että kaupunkilaiset ja vierailijat hahmottavat

alueen maankäyttöhistoriaa (virkistysreitit ja rakenteet sekä kasvillisuusvalinnat voisivat viestiä näistä teemoista).

Vanajavesikeskus muistuttaa, että Vanajaveden kapeikko ja sen ranta-alueet on merkittävä luontokäytävä. Alueen käyttö ja kehittäminen tulee tehdä niin, että tämä yhteys ei vaarannu vesi- tai maaeliöiden liikkumisen osalta. Toisaalta yhteys mahdollistaa myöskin haitallisten ilmiöiden leviämisen lähes jokimaisella järviosuudella. Haitallisten aineiden tai vieraslajien liikkuminen ihmisten, veneiden tai virtauksen mukana tulee huomioida suunniteltaessa erilaisia toimenpiteitä. Esimerkiksi hyytelösammaleläimen osalta satama-alueelle kannattaisi lajista ja sen leviämisen estämistoimista olla riittävää viestintää sekä jokin mahdollisuus lajin asianmukaiseen hävittämiseen. Esimerkiksi Akaan/Toijalan satama-alueen läheisyyteen on tehty maastoon kuoppa, johon kävijöiden ja veneilijöiden ohjataan heittämään havaitsemansa hyytelösammaleläimet kuivumaan.

Vanajavesikeskus muistuttaa, että Vanajaveden pinnankorkeus vaihtelee Hämeenlinnan kohdalla enimmillään n. 2 m (min +78,62 m, max +80,60 m N2000). Tämä tulee ottaa huomioon rantaviivan läheisyydessä toteutettavien rakenteiden ja reittien suunnittelussa. Lisäksi kaikessa sedimenttiin kajoavassa toiminnassa tulee huomioida pilaantuneiden sedimenttien mahdolliset haitat ja käyttää sellaisia menetelmiä, joissa sedimentin pölyäminen veteen estetään mahdollisimman hyvin. Hulevesien osalta tulee huomioida, ettei niiden muodostuminen lisäännä oleellisesti, sillä Kantolan alueella myös maaperän haitta-aineet ovat rajujen hulevesipulssien myötä vaarassa lähteä liikenteeseen. Samoin öljyjen, suolan tai muun vesistölle haitallisen kemikaalikuorman lisäämistä tulee välttää hyvällä satama-alueen ja logistiikan suunnittelulla. Tapahtuma-alueella suurten massatapahtumien aikana syntyvien roskaantumistilanteiden varalta jätehuoltoasiat tulee suunnitella ennalta hyvin (esim. varaus kaavassa) jotta roskat eivät joudu vesistöön.

Vanajavesikeskus huomauttaa, että vesikasvillisuus on alueella pääosin normaalia eteläsuomalaista lajistoa, mutta myös vieraslajia (isosorsimo) Vanajaveden alueella esiintyy. Tämän poistoa tulisi edistää. Linnuston kannalta rantavyöhykkeen puusto- ja pensasvyöhyke sekä rantaviivan ja matalan veden vesikasvillisuusvyöhykkeet ovat avainasemassa, eikä niitä tule hävittää kokonaan. Myös kolopesijöitä alueella esiintyy ja näiden elinolot tulee huomioida.

Satamarakenteiden ja infran osalta tulee huomioida niiden maisemavaikutukset ja pyrittävä ratkaisuihin, joilla ei ole heikentävää vaikutusta Vanajaveden toiselle rannalle tai veneväylälle liiallisena. Tähän voidaan vaikuttaa mm. sopivalla puustolla tai muulla kasvillisuudella.

Vanajavesikeskus katsoo, että Sotkanrannan alueella on oikealla suunnittelulla potentiaalia olla osa Hämeenlinnan kansallista kaupunkipuistoa.

Vastine: Kaavassa huomioidaan kaavamerkinnoilla alueen merkitystä ekologisena käytävänä ja pyrkimyksenä on säilyttää alueen luonnon monimuotoisuus. Vanajaveden pinnantason vaihtelu on huomioitu kaavassa alimpien rakentamiskorkeuksien osalta. Pilaantuneet maa-ainekset on huomioitu kaavamääräyksin, samoin jätehuoltoon varattujen alueiden osat. Negatiivisia kaupunkikuvallisia ja maisemallisia vaikutuksia pyritään estämään määräyksillä istutettavista puuriveistä sekä ohjaamalla rakennusten sijoittamista.

1.8 Kantolanniemen siirtolapuutarha r.y.

Kantolanniemen siirtolapuutarhayhdistyksen toimittamassa kommentissa vastustetaan kaavaluonnoksessa esitettyä ratkaisua, jossa kevyen liikenteen väylä on sijoitettu kulkemaan siirtolapuutarhan pysäköintialueen läpi. Perusteluina kerrotaan, että pysäköintialue on tarkoitettu siirtolapuutarhan käyttäjien pysäköintiin sekä huoltoliikenteeseen. Väylän sijoittaminen pysäköintialueelle heikentää alueen käytettävyyttä. Siirtolapuutarha-alueen luonne on rauhallinen ja virkistyskäyttöön painottuva, joten läpikulkuliikenteen lisääminen heikentää alueen viihtyisyyttä ja käyttökokemusta. Liikenteen lisääntyminen voi aiheuttaa turvallisuusriskejä kaikille alueen kulkijoille.

Lisäksi toimitetussa kommentissa edellytetään riittävän viherkaistaleen jättämistä kaava-alueen luoteisosan metsäalueen ja siirtolapuutarha-alueen väliin. Tämä tarkoittaa, että siirtolapuutarhan puoleiselle kaavoitusalueelle jätetään puistoaluetta ja puustoa.

Vastine: Hämeenlinnan kaupungin ja Kantolanniemen siirtolapuutarhayhdistys r.y.:n sopimassa pysäköintialuetta koskevassa vuokrasopimuksessa on kirjaus, että mikäli

mahdollinen asemakaavamuutos aiheuttaa muutoksia kyseiseen pysäköintiä koskevaan vuokra-alueeseen, on vuokralainen velvollinen luovuttamaan alueen asemakaavamuutoksen mukaiseen käyttöön. Vuokra-aika on uusitussa sopimuksessa alkanut 25.8.2025. Molemminpuolinen irtisanomisaika vuokrasopimuksessa on 6 kuukautta.

Hämeenlinnan voimassa olevassa yleiskaavassa 2035 on osoitettu ulkoilureitti kulkemaan Kantolanniemen siirtolapuutarha-alueen reunoja myötäillen. Sotkanrannan asemakaavamuutos noudattaa yleiskaavan 2035 määräystä ja asemakaavamuutokseen osoitetaan vastaavasti ulkoilureitti asemakaava-alueelle. Ulkoilureitti kulkee Sotkanrannan asemakaavakartassa VL-2 -alueella, jonka mukaan alue tulee säilyttää puustoisena ja latvuspeitteisenä. Näin ollen siirtolapuutarha-alueen viereiselle kaavoitusalueelle tullaan jättämään puustoa, joka on myös yhdistyksen toiveena.

2 EHDOTUSVAIHE

LIITE 1 LUONNOSVAIHEEN LAUSUNNOT

Lausunto
23.6.2026
LVV-U/92624/2026
Julkinen

1 (5)

Hämeenlinnan kaupunki
kaupunkirakenne@hameenlinna.fi

Lausuntopyyntö 25.5.2026

Lausunto Sotkanranta asemakaavan muutos, luonnosvaihe, Hämeenlinna

Hämeenlinna on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa Sotkanrannan asemakaavan muutoksesta luonnosvaiheen osalta 26.6.2026 mennessä. Suunnittelualue sijaitsee keskustasta kaakkoon noin 1,5 km:n etäisyydellä, Kantolan alueella. Alue rajautuu lounaassa Vanajaveteen, pohjoisessa Kantolan siirtolapuutarha-alueeseen, koillisessa teollisuuskiinteistöihin ja idässä katualueisiin. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 27 hehtaaria. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa nykyisen satama-alueen ja sen lähiympäristön kehittäminen.

Yleis- ja maakuntakaava

Kaupungin yleiskaavassa 2035 suunnittelualue on osoitettu pääosin lähivirkistysalueeksi (VL). Merkinnällä osoitetaan rakennettujen alueiden läheisyydessä sijaitsevat viheralueet ja laajat rakennetut puistot, jotka on tarkoitettu ulkoiluun, virkistykseen ja luonnon kokemiseen. Yleiskaavassa on alueelle lisäksi osoitettu venesatama, ulkoilureitti, kevyen liikenteen yhteystarve (myös Vanajaveden yli), kansallisen kaupunkipuiston laajenemistarve ja tarve pyöräilyn pääreitille. Huutomerkki kuvaa mahdollista terveyshaitan poistamistarvetta.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että asemakaavaluonnos on laadittu ohjaavan yleiskaavan mukaisesti.

Maakuntakaava 2040:ssa Kantolanniemi on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A) sekä työpaikka-alueeksi (TP). Suunnittelualue sijoittuu myös kaupunkikehittämisen kohdealueelle (alue, joka tarjoaa sijainniltaan ja ympäristöltään mahdollisuudet korkeatasoisen ja ekologisesti laadukkaan kaupunkirakenteen kehittämiseksi). Uusi katuyhteys on osoitettu ohjeellisena rantaan asti ja Vanajaveden yli vastarannalle asti.

Kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue rajautuu pohjoisesta valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöalueeseen (RKY), Kantolanniemen siirtolapuutarha. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että kaavaprosessin aikana tulee arvioida vaikutukset RKY-alueeseen ja varmistaa, ettei siirtolapuutarha-alueen kulttuuriympäristöarvoja heikennetä. Vastaava arviointi tulee tehdä myös itäosassa suunnittelualueella rajaavan maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön, Kantolan teollisuusalue ja Kuusitien asuntoalueen, osalta.

Kaavaselostuksessa ei esitetä kaavaluonnoksessa osoitetun sr-4 -kohteen suojeluperusteita. Nämä tiedot tulisi lisätä selostukseen, esimerkiksi kohtaan 4.2 Kantolan arvot.

Kaavaselostuksessa on kuvattu maisemaa hyvin suppeasti kohdassa 3.2 luonnonympäristö. Kaavaprosessin aikana yhteistyöpalaverissa on keskusteltu maisemaselvityksen laatimisen tarpeesta. Myös Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan maisema-analyysiä tulisi syventää nykyisestä, jotta se tukisi suunnittelua riittävästi.

Maisemaselvitys olisi tärkeä lähtökohta kehittämistavoitteiden määrittelylle ja kaavaratkaisun yhteensovittamiselle. Lisäksi se on tarpeen maisemavaikutusten arvioimiseksi. Erityisesti tapahtumapuiston rannan käsittely tulee ratkaista ja arvioida huolellisesti maisemavaikutusten näkökulmasta.

Luonnonsuojelu

Kaavaselostuksen perusteella alueelle laaditaan luontoselvitys. Lupa- ja valvontavirasto ottaa kantaa selvityksiin kaavaehdotusvaiheessa. Lupa- ja valvontavirasto kehottaa selvityksissä erityisesti tarkastelemaan asuinrakennusten korttelialueen (A) luonnonarvoja ja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien esiintymistä suunnittelualueen ranta-alueilla. Lupa- ja valvontavirasto näkee positiivisena, että VL-2 -alueen suunnittelumääräyksissä on huomioitu alueen merkitys ekologisena yhteytenä.

Veteen rakentaminen

Kaavamääräys, joka kieltää vältettävissä olevan haitan aiheuttamisen on vähän hankala, sillä vesilain mukainen lupa yleensä sallii näitä haittoja (tarvittaessa määrätään maksamaan korvaus). Toisaalta vesilain mukaista lupaa ei tulisi myöntää niin, että se estää asemakaavan toteuttamisen. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen tämä määräys tulee korvata ja täydentää viittauksella vesilain mukaisen luvan tarpeeseen.

lv-merkintä osoittaa alueen, jolle saa rakentaa venelaitureita. Onko tarkoituksella rajattu nimenomaan veneilyyn käytettäviin laitureihin? Salliiko kaava uimalaitureiden rakentamisen myös muualle W-alueella?

Pintavedet

Kaavaa koskien pintavesien kannalta on tärkeää ottaa huomioon alueen pilaantuneet sedimentit, hulevesien määrä, laatu ja hallinta myös rakentamisen aikana sekä jätevesien käsittelyn järjestäminen.

Kaavaluonnoksen yleismääräyksissä olevat em. aihepiirejä koskevat määräykset ovat erittäin tärkeitä pintavesien tilan kannalta.

(Alueella on pilaantuneita sedimenttejä, joita koskien kaavaluonnoksessa on yleismääräyksiä, mm. vaade pilaantuneisuusselvityksen tekemisestä jos sedimenttejä ruopataan tai häiritään; edellytys, että ruoppaukset ja täytöt on tehdään niin, ettei niistä aiheudu vältettävissä olevaa haittaa vesiympäristölle; ohje sameuden rajoittamiseen sekä edellytys veden riittävään esteettömään virtaukseen.

Hulevesiä koskien on yleismääräys, jossa edellytetään, että rakentamisen aikaiset hulevedet eivät saa aiheuttaa haittaa purkuvesistölle, maaperälle eikä muulle ympäristölle. Jätevesiä koskien kunnallistekniikkaan liittyminen on ensiarvoista, harmaita vesiä koskien kaavaluonnoksen yleismääräyksissä on yleislause, jossa edellytetään, että harmaiden jätevesien imeyttäminen tulee sijoittaa siten, että ne eivät aiheuta haittaa pinta- ja pohjavesille.)

Pilaantuneet maat

Kaava-alueella sijaitsee entinen Sotka Oy:n saha-alue. Kaavaselostuksen lähtökohdissa kappaleessa 3.2 mainitaan, että aiemmasta sahateollisuudesta johtuen, alueella on todettu maaperän ja sedimenttien pilaantuneisuutta. Selostuksessa kuvaillaan alueella tehtyjä tutkimuksia ja kunnostustoimenpiteitä, kuten pilaantuneen maa-aineksen vuonna 2015 uudelleenlajittaminen niin sanottuun pima-mäkeen (täyttömäki) ja ranta-alueella vuonna 2021 tehdyissä jatkotutkimuksissa todetut kohonneet dioksiini- ja furaanipitoisuudet. Pilaantuneiden maiden kunnostustarve on osoitettu kaavassa pima-1 merkinnällä, jonka mukaan ennen alueella tapahtuvaa rakentamista on alueen maaperän pilaantuneisuus selvitettävä ja tarvittaessa maaperä tulee puhdistaa ja jätteet poistaa ympäristöviranomaisen hyväksymien suunnitelmien mukaisesti. Kaavakarttaan on rajattu kaksi erillistä pima-1 -aluetta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että merkintöjen rajauksia on hankala hahmottaa muista viivamerkinnoista. Merkintöjen selventämiseksi Lupa- ja valvontavirasto suosittelee useamman pima-1 -symbolin lisäämistä karttarajauksiin. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että talvella 2025-2026 toteutettujen laiturirakenteiden peruskorjaustöiden yhteydessä puhdistettiin osa venesatama-alueen pilaantuneista maa-aineksista, mutta alueelle B on jäänyt VNa 214/2007 mukaisia kynnysarvon ylittäviä haitta-aineiden pitoisuuksia. Myös tämän alueen jäännöspitoisuudet tulee huomioida kaavamerkinnoissa (pima-1 -rajaus).

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Kantolan tapahtumapuiston alueelle (VT), matkaparkkialueelle (R-2) ja yleiselle pysäköintialueelle (LP) jäi kohonneita haitta-aineiden jäännöspitoisuuksia vuonna 2015 tehdyssä kunnostuksessa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että tälle alueelle tulisi kaavassa osoittaa vähintään yleismääräys, jonka mukaan maarakentamisen yhteydessä alueelle tulee tehdä pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi ja tarvittaessa pilaantunut maaperä on puhdistettava ennen rakentamiseen ryhtymistä. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että niin sanottu pima-mäki (täyttömäki) tulisi osoittaa kaavassa erikseen esimerkiksi pima-merkinnällä tai VL-

Lausunto
23.6.2026
LVV-U/92624/2026
Julkinen

merkinnän lisäselitteellä, jolla osoitetaan, että alueelle on eristetty pilaantunutta maa-ainesta.

Vaihtoehtoisesti Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kaavassa ei välttämättä tarvita erillisiä pima-1 -rajauksia. Sen sijaan, kaavassa voisi harkita koko entisen saha-alueen kaava-alueita koskevan pima-yleismääräyksen osoittamista (lukuun ottamatta sahan ulkopuolisia alueita A ja VL-2).

Kaava-alueella sijaitsee kaksi valtakunnalliseen Maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI-järjestelmä) merkittyä kohdetta, ID-tunnukset 100340813 - *Sotkanrannan maaperä ja sedimentti, Myllärinkatu 13* ja 100306760 - *Kantolan Tapahtumapuisto (ent. saha), Puusepänkatu 5*. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että MATTI-kohteet tulisi mainita kaavaselostuksessa. Tarvittaessa kohteita koskevat MATTI-kohderaportit voi pyytää Lupa- ja valvontavirastolta tietopyynnöllä (kirjaamo@lvv.fi).

Vaikutusten arviointi

Kaavaselostuksessa todetaan, että vaikutusten arviointi täydentyy luonnosvaiheen nähtävilläolon jälkeen. Vaikutusten arviointia ei ole tehty selostukseen lainkaan. Tämän vuoksi Lupa- ja valvontavirasto tulee lausumaan vaikutusten arvioinnista myöhemmässä vaiheessa.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnin tulisi olla koko kaavaprosessin ajan tarkentuvaa ja suunnittelua ohjaavaa. Arviointi tulisi laatia jo valmisteluvaiheessa esimerkiksi päätöksenteon tueksi, jotta päättäjillä on käytössään riittävät tiedot perusteltujen ratkaisujen tekemiseen. Valmisteluvaiheessa vaikutusten arviointia ja sen tuottamaa tietoa voidaan hyödyntää myös kaavaratkaisun kehittämisessä.

Kaavamääräykset

Lupa- ja valvontavirasto suosittelee, että uuteen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään siirryttäisiin mahdollisimman pian, vaikkakin kunta voi tehdä kaavat vanhaan tapaan vuoden 2028 loppuun asti.

Kaavamerkinnöissä olisi hyvä käyttää Ympäristöministeriön asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten esitystapaa (311/2024).

Liikennejärjestelmän ja maanteiden osalta lausunnonantaja on Sisä-Suomen elinvoimakeskus.

Lounais-Suomen elinvoimakeskuksesta voi tarkistaa alimmat rakentamiskorkeudet.

KANTA-HÄMEEN ALUEELLINEN VASTUUMUSEO
EGENTLIGA TAVASTLANDS REGIONAL MUSEUM
HÄME REGIONAL MUSEUM

1 (3)

Lausunto

KHVM/214/2026

26.06.2026

Hämeenlinnan kaupunki
Wetterhoffinkatu 2
13100 Hämeenlinna

Viite Lausuntopyyntö 25.5.2026, HML/4574/10.02.03.01/2024

Asia **Hämeenlinna, Sotkanranta asemakaavan muutos 2644, luonnosvaihe**

Hämeenlinnan kaupunki pyytää Hämeenlinnan kaupunginmuseon – Kanta-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausuntoa Sotkanrannan asemakaavamuutoksen kaavaluonnoksesta. Suunnittelualueella sijaitsee kiinteistöt 109-19-18-1, 109-1-19-18-2, 109-407-3-8, 109-19-9909-1 ja 109-409-1-51 sekä osat kiinteistöstä 109-19-19-6 ja 109-409-1-51. Kaavamuutosalueena on Lautatarhankadun, Myllärinkadun, Kantolankadun ja Vanajaveden rajaama alue, johon kuuluu Sotkanrannan venesatama, Kantolan tapahtumapuisto ja rakentamatonta puustoista aluetta.

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa nykyisen satama-alueen sekä sen lähiympäristön kehittäminen. Kaavalla muodostuu asuinrakennuksien korttelialuetta (A), lähivirkistysaluetta (VL, VL-2), tapahtumapuistoa (VT), vesialuetta (W), matkaparkkialuetta (R-2) ja venesatama (LV). Entiselle pumppuhuoneelle on osoitettu suojelumerkintä (sr-4).

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaava-alueelta ei entuudestaan tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Kantolanniemestä, Lautatarhankadun eteläpuoliselta metsäalueelta on kuitenkin tehty kansalaisilmoituksia historiallisen ajan esinelöydöistä (ILM34195) sekä kivistä löydöistä (ILM34196), joita on havaittu alueella ilmoituksen perusteella yhteensä 4-6 kappaletta. Löytöpaikat sijaitsevat osittain asemakaava-alueen rajan tuntumassa ja myös sen välittömässä läheisyydessä, kaava-alueen pohjoispuolella.

Alueellinen vastuumuseo suoritti alueella maastotarkastuksen 24.6.2026 ilmoituslöytöjen ja havaittujen kivirakenteiden vuoksi. Kaava-alueen pohjoispuolella havaittiin kuusi viljelyröykkiötä ja todennäköinen vanhan ladon pohjakiveys. Kivirakenteet liittyivät vuosina 1930-1960 paikalla tehtyyn viljelyyn ja pellonraivaukseen, jolloin kaava-alueen metsäinen

länsipuoli on ollut muokattua peltoaluetta. Alueella tehdyistä havainnoista luotiin muinaisjäännösrekisteriin ajoitukseltaan moderni kohde *Sotkanranta* (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000096957: muu kohde, viljelyröykkiöt/ kivirakenteet). Ilmoitettujen historiallisten löytöjen alueelta ei havaittu merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä ja löydöt ovat todennäköisesti paikalle kulkeutuneita irtolöytöjä.

Kaavaluonnoksessa alueen metsäinen länsipuoli tulee valtaosin säilymään lähivirkistysalueena (VL-2). Alueelle on osoitettu pienialainen asuinrakennusten korttelialue (A) sekä ohjeellinen varaus kevyen liikenteen väylälle (pp). Historiallisen kartta-aineiston, historiallisten ilmakuvien, alueellisen vastuumuseon maastotarkastuksen havaintojen, alueen aikaisemman maankäyttöhistorian ja toimitetun kaavaluonnoksen perusteella, alueellinen vastuumuseo ei tule edellyttämään alueella arkeologista inventointia.

Mikäli kaavaprosessin yhteydessä tulee kuitenkin tietoa tai havaintoja mahdollisista uusista arkeologisista kohteista, tulee niistä viipymättä olla yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon.

Kanta-Hämeen alueellisella vastuumuseolla ei ole edellä esitetyn lisäksi muuta huomautettavaa kaavaluonnokseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kulttuurimaisema

Kaava-aineistoja täydennetään luonnosvaiheen jälkeen rakennushistoriaselvityksellä sekä vaikutusten arvioinnilla maisemaan, kulttuuriperintöön ja kaupunkikuvaan. Suunnittelualue rajautuu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin, ja alueella sijaitsee myös paikallisesti merkittävä Sotka Oy:n pumppuhuone, joka ilmentää alueen historiaa. Selvitysten valmistuttua vastuumuseo arvioi kaavaratkaisua tarkemmin rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta.

Kaavaehdotus pyydetään toimittamaan Kanta-Hämeen alueelliselle vastuumuseolle lausunnon antamista varten.

Hämeenlinnan kaupunki

kaupunkirakenne@hameenlinna.fi

Lausuntopyyntö 25.5.2026

Lausunto Sotkanrannan asemakaavan muutoksen (2644) luonnoksesta

Hämeenlinnan kaupunki on pyytänyt lausuntoa Sisä-Suomen elinvoimakeskuselta 19.5.2026 päivätystä Sotkanrannan asemakaavan muutoksen (2644) luonnoksesta (HML/4574/10.02.03.01/2024)

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosaston lausunto

Suunnittelualue sijoittuu kaupungin keskustan kaakkoispuolelle niin sanotulle Kantolan alueelle. Suunnittelualue rajautuu lounaassa Vanajaveteen ja ulottuu pohjoisessa Kantolan siirtolapuutarha-alueeseen. Koillisessa suunnittelualue rajautuu teollisuuskiinteistöihin ja idässä Lautatarhankatuun ja Myllärinkatuun. Suunnittelualue on n. 26,7 hehtaaria. Asemakaavamuutoksen tarkoituksena on päivittää voimassa oleva asemakaava vastaamaan nykytilannetta sekä mahdollistaa alueen palveluiden kehittämisen. Kaavahanke edistää puistojen ja rantojen käyttöä osana kaupunkikeskustaa. Asemakaavan muutoksella alueelle osoitetaan muun muassa asuinrakennusten korttelialue (A), lähivirkistysalueita sekä matkaparkkialue ja venesatama/venevalkama. Kaava-aineistosta ei tarkemmin käy ilmi, millaista rakennuskantaa asuinrakentamiselle osoitetulle korttelialueelle on tarkoitus toteuttaa.

Valtatie 3 sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella, lähimmillään n. 570 metrin etäisyydellä kaava-alueen länsipuolella. Valtatie 3:n ja suunnittelualueen väliin jää Vanajaveden vesistöä. Valtatie 3 kuuluu luokituksestaan pääväyläasetuksen 1. tason mukaisiin pääväyliin, jonka liikennemäärä on viimeisimmän tiedon mukaan n. 27656 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus liikennemäärästä on noin 2100 ajoneuvoa vuorokaudessa. Nopeusrajoitus on 100 km/h.

Vuonna 2022 laaditun EU:n ympäristömeludirektiivin mukaisen meluselvityksen perusteella (2022) alueelle osin kantautuu valtatie 3:n liikenteestä aiheutuva liikennemelua, joka ylittää valtioneuvoston päätöksen mukaiset päiväajan melun ohjearvot. Ylitys kohdistuu EU:n ympäristömeludirektiivin mukaisen meluselvityksen perusteella alueelle, jolle on tarkoitus kaavaluonnoksen perusteella osoittaa asuinrakennusten korttelialue. Tämän johdosta Sisä-Suomen elinvoimakeskus katsoo, että kaava-aluetta koskien on perusteltua laatia meluselvitys, jossa tarkastellaan paitsi liikennemelun nykytilanne, myös riittävän pitkälle ulottuva ennustetilanne (esim. vuodelle 2040 tai 2050). Meluselvityksessä mahdollisesti annetut suositukset tulee huomioida kaavaehdotusta laadittaessa, erityisesti mikäli korttelialueelle on tarkoitus toteuttaa esimerkiksi pientalorakentamista, joilla on myös tonttikohtaisia oleskelualueita.

Elinvoimakeskus

2 (2)

Lausunto

24.6.2026

Asiatunnus SIS/7764/2026

Sisä-Suomen elinvoimakeskus muistuttaa, että mahdollisen liikennemelun vaikutusalueelle kaavoitettaessa melulle herkkiä toimintoja Sisä-Suomen elinvoimakeskus ei osallistu melun torjunnasta mahdollisesti aiheutuviin kustannuksiin.

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosasto ottaa kantaa kaavaratkaisuihin niiden asioiden osalta, joilla on vaikutusta maantieverkkoon ja liikennejärjestelmään sekä myös kaava-alueille liikenteestä mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten osalta.

Lausunto Hämeenlinnan kaupungin Kantolan kaupunginosan Sotkanrannan alueen asemakaavamuutoksen (2644) kaavaluonnoksesta

Hämeenlinnan kaupunki pyytää 25.5.2026 saapuneella viestillä Hämeen liiton lausuntoa Kantolan kaupunginosan Sotkanrannan asemakaavamuutoksen (nro 2644) kaavaluonnoksesta.

Kaavamuutosalue koskee kaupungin maanomistuksessa olevaa aluetta Kantolanniemen etelärannalla, jolla sijaitse Sotkanrannan satama-alue ja Kantolan tapahtumapuisto. Alueen pinta-ala on noin 27 hehtaaria. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa nykyisen satama-alueen sekä sen lähiympäristön kehittäminen. Alueella on vanhentunut asemakaava, joka ei vastaa alueen nykyisiä toimintoja eikä mahdollista alueen palveluiden kehittämistä. Kaava-alue tukeutuu sen keskeiseen sijaintiin kaupunkirakenteessa vesistön äärellä. Kaavan tarkoituksena on tukea Sotkanrannan kehittymistä matkailun kannalta kiinnostavaksi kohteeksi ja osoittaa uusia matkailua kehittäviä toimintoja.

Alueella on voimassa Kanta-Hämeen maakuntakaava, joka on saanut lainvoiman vuonna 2021, sekä Hämeenlinnan yleiskaava 2035, joka on hyväksytty vuonna 2018. Alueella voimassa olevat asemakaavat ovat vuosilta 1990 ja 1992.

Lausunto pyydetään toimittamaan 26.6.2026 mennessä. Lausuntomateriaalit löytyvät Hämeenlinnan kaupungin [verkkosivuilta](#).

Asian on valmistellut maakuntakaavoittaja Mikael Asikainen, puh. 040 689 2558.

Esitys

Reijo Siltala: Maakuntajohtajan sijainen päättää antaa Hämeenlinnan kaupungille seuraavan lausunnon:

Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Sotkanrannan asemakaavamuutoksen alue sijaitsee kaupunkikehityksen kannalta potentiaalisella Kantolan alueella Hämeenlinnan keskustan eteläpuolella. Lainvoimaisessa maakuntakaava 2040:ssä Kantola on merkitty kaupunkikehittämisen kohdealueeksi, joka tarjoaa sijainniltaan ja ympäristöltään mahdollisuudet korkeatasoisen ja ekologisesti laadukkaan kaupunkirakenteen kehittämiseksi. Suunnittelumääräysten mukaan kaupunkikehittämisen kohdealueiden alueidenkäytössä tulee turvata pitkän tähtäimen maankäytölliset kehittämistarpeet.

Asemakaava-alueelle kohdistuvat maakuntakaavassa lisäksi työpaikka-alueen ja taa-jamatoimintojen alueen aluevaraukset sekä uuden merkittävän yhdystien tai kadun ohjeellisen sijainnin merkintä Vanajaveden yli. Merkintään ei liity AKL 33§ mukaista rakentamisrajoitusta.

HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme

Maakuntajohtajan päätös
Lausunnot, aluesuunnittelu

§ 25/2026

18.6.2026

HL/80/03.02.00/2026

Sotkanrannan satama-alueen ja Kantolan tapahtumapuiston toimintojen osoittaminen ja kehittäminen asemakaavamuutoksen avulla, kuin myös rantametsien osoittaminen virkistysalueeksi on perusteltua ja kannatettavaa. Asemakaavamuutos tukee Kantolan matkailullista potentiaalia sekä kehittymistä osana kaupunkirakennetta edistäen maakuntakaavan toteutumista.

Asemakaavaluonnoksessa on osoitettu varaus jalankulun ja pyöräilyn siltayhteyden toteuttamiselle Vanajaveden yli Visämäkeen Kantolankadun jatkeena. Siltayhteys parantaa Kantolan saavutettavuutta ja on siten keskeinen Kantolan kaupunkikehitystä mahdollistava tekijä. Lisäksi siltayhteys kehittää virkistysreittien verkostoa Vanajaveden rannoilla. Maakuntakaavassa ja yleiskaavassa silta on osoitettu uutena katuyhteytenä. Katuyhteyden osoittamatta jättäminen on tarpeen perustella kaavaselostuksessa soveltuviin liikenteellisiin selvityksiin perustuen.

Hämeen liitto puoltaa kaavaehdotuksen laatimista edellä mainittu huomioon ottaen.

Kanta-Hämeen
pelastuslaitos

LAUSUNTO 3 685

sivu 1 / 1

03.06.2026

Vastaanottaja

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
kaupunkirakenne@hameenlinna.fi

Kohde

2644 SOTKANRANTA ASEMAKAAVAMUUTOS

2644 SOTKANRANTA, ASEMAKAAVAMUUTOS

Hämeenlinnan kaupunki pyytää pelastusviranomaisen lausuntoa Sotkanrannan asemakaavanmuutoksen luonnoksesta.

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa nykyisen satama-alueen sekä sen lähiympäristön kehittäminen. Sotkanrannassa ja sen lähiympäristössä on vanhentunut asemakaava, joka ei vastaa alueen nykyisiä toimintoja eikä mahdollista alueen palveluiden kehittämistä. Kaava-alue tukeutuu sen keskeiseen sijaintiin kaupunkirakenteessa sekä vesistön äärellä ja jo olemassa olevaan infraan. Kaavan tarkoituksena on suunnitella virkistyskäyttäjien ja toimijoiden kannalta kiinnostava alue.

Tutustuttuani kaava-aineistoon totean pelastusviranomaisen lausuntona seuraavaa:

Ajoyhteyksien suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava raskaan pelastuskaluston sekä pelastustoiminnan toimintaedellytykset alueella, vaikka varsinaiselle pelastustielle ei rakentamisvelvoitetta muodostuisikaan. Ajoyhteyden mitoitusperusteina (mm. kantavuus, leveys, kääntösaiteet) tulee käyttää soveltuvin osin pelastuslaitoksen aiheesta antamaa ohjetta (Pelastustien suunnittelu ja toteutus, 29.9.2015).

Rakennuksien palotekniset vaatimukset voidaan ratkaista rakentamislupamenettelyn yhteydessä.

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) vaarallisten kemikaalien käytön suhteen määrittämällä konsultointivöhykkeellä. Kaavassa tulee huomioida konsultointialueen rakentamiselle asettamat vaatimukset. Kunnan tulee pyytää konsultointivöhykkeellä tapahtuvista kaavamuutoksista ja merkittävämmästä rakentamisesta lausunto Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen lisäksi myös Tukesilta.

Tämä lausunto perustuu pelastusviranomaiselle 25.5.2026 sähköpostitse toimitettuun aineistoon (Sotkanranta luonnos, kaavaselostus luonnosvaihe, OAS Sotkanranta).

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Lausunto

1/5

02.07.2026

Tukes 10956/03.00.02/2026

Hämeenlinnan kaupunki
Wetterhoffinkatu 2, 13100 HÄMEENLINNA
0146921-4

Lausunto Tukes 10956/03.00.02/2026

Asia

Lausunto asemakaavamuutoksen luonnoksesta (nro 2644), HML/4574/10.02.03.01/2024

Kaavamuutosalue koskee Hämeenlinnan 19. Kantolan kaupunginosassa sijaitsevaa ns. Sotkanrannan aluetta. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa nykyisen satama-alueen sekä sen lähiympäristön kehittäminen. Sotkanrannassa ja sen lähiympäristössä on vanhentunut asemakaava, joka ei vastaa alueen nykyisiä toimintoja eikä mahdollista alueen palveluiden kehittämistä. Kaava-alue tukeutuu sen keskeiseen sijaintiin kaupunkirakenteessa sekä vesistön äärellä ja jo olemassa olevaan infraan. Kaavan tarkoituksena on suunnitella virkistyskäyttäjien ja toimijoiden kannalta kiinnostava alue.

Laadittavan asemakaavamuutoksen tavoitteena on päivittää alueen asemakaava nykytilannetta vastaavaksi (mm. venesatama ja sen rakenteet, tapahtumapuisto, frisbeegolf ja olemassa olevat ajoväylät). Alueella jo olevassa venesatamassa sijaitsee aiempaan sahatoimintaan liittyvä rakennus, joka huomioidaan kaavassa liikerakennuksena (ravintola / kahvila). Uusina toimintoina alueelle osoitetaan matkailua kehittäviä palveluita (matkaparkki, saunamaailma) ja näiden palveluiden luonteet, sijoitukset ja laajuudet tarkastellaan kaavatyön aikana. Kaava-alueen luoteisosassa sijaitsevat pehmeäpohjaiset rantametsäalueet päivitetään kaavaratkaisussa pääosin lähivirkistysalueeksi.

Lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005). Tukes tuo lausunnossaan esille myös kulutuspalvelujen turvallisuudessa huomioitavia asioita (185/2025).

Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön huomiot (390/2005):

Tukes suhtautuu varauksella kaavamuutokseen. Tukes muistuttaa huomioimaan kaavoituksen vaikutustenarvioinnissa suunniteltujen toimintojen vaikutukset olemassa oleviin kemikaalilaitoksiin (390/2005) ja vastaavasti kemikaalilaitosten vaikutukset uusiin suunnitteilla

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Lausunto

2/5

02.07.2026

Tukes 10956/03.00.02/2026

oleviin toimintoihin. Myös kemikaalilaitosten pelastustoiminnan edellytykset tulee arvioida isojen tapahtumien aikana.

Tukes suosittelee olemaan yhteydessä yritykseen, jonka konsultointivöhykkeelle suunniteltu kaavamuutos sijoittuu. Yrityksellä on parhaat tiedot käytössään olevista kemikaaleista, niiden aiheuttamista riskeistä ja onnettomuuksien vaikutuksista lähiympäristöön sekä toimintaansa liittyvistä mahdollisista kehityssuunnitelmista. **Tukesin käytössä olevien tietojen perusteella maankäytön kannalta huomioitavat yrityksen toiminnasta aiheutuvat kemikaalionnettomuusvaikutukset eivät ulotu kaavoitettavalle alueelle.** Kohteen määräaikainen kemikaaliturvallisuuslupa päättyy 17.5.2028. Tukesin ymmärryksen mukaan kohde on kiinnostunut hakemaan kemikaaliturvallisuusluvalle jatkoa.

Perustelut ja lisätietoa:

- Kaavamuutosalue sijaitsee välittömässä läheisyydessä Tukesin valvonnassa olevasta laajamittaisista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavasta kohteesta:
 - Varastointi Taipale Oy
 - osoitteessa Lautatarhankatu 2, Hämeenlinna
 - toimintaperiaateasiakirjavelvollinen laitos (nk. Seveso-laitos)
 - konsultointivöhyke 0,5 km
- Tukesin käytössä olevien tietojen perusteella maankäytön kannalta huomioitavat kemikaalionnettomuusvaikutukset eivät ulotu kaavoitettavalle alueelle.
 - Tukes on kemikaaliturvallisuuslainsäädännön toimivaltainen viranomainen ja antaa lausuntonsa perustuen ko. lainsäädäntöön. Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön perusteella lausunnossa huomioidaan kemikaaleista aiheutuva tulipalon lämpösäteily, räjähdysen painevaikutukset ja heitteet sekä kemikaalikaasujen leviäminen.
 - Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaan epätodennäköisiä onnettomuuksia ei tarvitse ottaa huomioon tuotantolaitoksen sijoitusta koskevia suojaetäisyyksiä määrättäessä (856/2012 3 §). Tukes muistuttaa, että epätodennäköisten onnettomuuksien seurausten arviointi on tehty pelastustoimen suunnittelua varten. Tukesin lupakäsittelyssä ja valvonnassa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn ja seurausten hallinnan riittävyyttä ja voidaan asettaa vaatimuksia näiden parantamiseksi.

- Kohteelle on myönnetty määräaikainen kemikaaliturvallisuuslupa (Tukes 1875/03.01/2023, 4.7.2023). Kemikaaliturvallisuuslupan määräaikaus päättyy 17.5.2028. Kohteelle ei ole myönnetty toistaiseksi voimassa olevaa lupaa kaavoitusviranomaisen lausunnon perusteella. Lausunnossa on ilmoitettu, että *"kaavasunnitelmien mukaan aluetta tullaan jatkossa kehittämään myös asumiseen ja kemikaalien varastointi on kaavoituksen kannalta mahdollista määräaikaisesti 5 vuotta."*
- Tukesin kemikaaliturvallisuuslupapäätös liitteenä. Päätöksessä on kuvattu onnettomuuksien vaikutuksia yksityiskohtaisemmin.

Kulutuspalvelulainsäädännön huomiot (185/2025):**Suur- ja massatapahtumat:**

Kulutuspalvelulain näkökulmasta Kantolan tapahtumapuiston kehittämisessä tulee erityisesti suur- ja massatapahtumien osalta huomioida mm. ihmisten liikkuminen alueella eri muodoissa.

- Tukes kehottaa huomioimaan, että tapahtuma-alueen omistaja tai haltija vastaavat siitä, että alue soveltuu kulloinkin suunniteltuun käyttötarkoitukseen sekä että alueella olevat muuta palvelut yhteensovitetaan siten, ettei näistä aiheudu toisilleen vaaraa toiminnan aikana.
- Suur- ja massatapahtumissa yleisömassojen liikkuminen tapahtumien alkaessa sekä erityisesti päättyessä yhtäaikaaisesti tulee huomioida katuverkoston kapasiteetissä mm. rautatieasemalle. Lähialueiden ajoliikenteen tilapäiseen pysäyttämiseen sekä ohjaamiseen tulee olla tapahtumien järjestäjillä tosiasialliset mahdollisuudet varmistuakseen ihmisten turvallisuudesta. Kevyen liikenteen infraverkosto tapahtuma-alueen läheisyydessä ei yksin riitä suur- ja massatapahtumien yleisömäärien turvalliseen liikkumiseen, joten tilapäisiin liikennejärjestelyihin on ennalta varauduttava riittävästi.
- Yleisön pysäköintijärjestelyt suur- ja massatapahtumissa tulisi huomioida alueellisesti laajemmin kuin vain nyt suunniteltava alue. Suur- ja massatapahtumien ajoneuvovirtojen hallitseminen tulisi ottaa huomioon aluetta kehitettäessä. Tukes katsoo, että ihmismassojen rinnalla, joukossa tai risteävästi ei tulisi tapahtua kuin erityisjärjestelyin, joilla varmistutaan siitä ettei ihmisille aiheudu ajoneuvoliikenteestä vaaraa.
- Suur- ja massatapahtumien ajoneuvoliikennetarve on selvästi kasvanut viime vuosien aikana. Esiintyjien ajoneuvot ovat pidentyneet ja teknistenlaitteiden painot ovat nousseet merkittävästi, tämä tulisi ottaa huomioon aluetta suunnitellessa koska alueen käyttäjien tulee huomioida erityisesti tällaisten ajoneuvojen tapahtuma-aikainen liikkuminen sekä pysäköinti.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Lausunto

4/5

02.07.2026

Tukes 10956/03.00.02/2026

- Kantolan tapahtumapuisto ja tämän erityispiirteet on hyvä huomioida myös muiden lähialueiden kehittämisessä tulevaisuudessa.

Saunamaailma:

Kaavaluonnoksessa todetun lisäksi Tukes lausuu saunamaailman toteutuksesta seuraavaa.

- Yleiseen kulutukseen käytettävään saunamaailmaan ja muihin alueella toteutettaviin vapaa-ajan palveluihin sovelletaan kulutuspalvelulakia (185/2025). Kulutuspalvelulakia sovelletaan, mikäli muusta lainsäädännöstä ei löydy tarkempia palveluja koskevia turvallisuussäädöksiä (KuPaL 2 §).
- Kaavamuutosalueella toteutettavat palvelut eivät saa vaarantaa toistensa turvallisuutta. Palveluihin liittyvät riskit on arvioitava (KuPaL 6.1 §), ja palvelut pitää suunnitella ja toteuttaa niin, että ne ovat turvallisia (KuPaL 7.1 §). Palveluntarjoaja tekee ratkaisut tarvittavista riskienhallintatoimista.
- Tukes-ohjeessa [Kulutuspalvelujen turvallisuus](#) on esitetty Tukesin tulkinta siitä, miten kulutuspalvelulaissa asetetut velvoitteet voidaan toteuttaa.

Hämeenlinnan kaupunki
Kaupunkirakennepalvelut
Wetterhoffinkatu 2
13100 HÄMEENLINNA

Lausunto kaava-asiassa

2644 Sotkanranta, asemakaavanmuutos / luonnosvaiheen kuuleminen

Asianro: HML/4574/10.02.03.01/2024

Vanajavesisäätiö sr/Vanajavesikeskus kiittää mahdollisuudesta kommentoida Sotkanrannan kaavatyötä ja esittää mielipiteenään seuraavaa kaavaluonnoksesta:

Virkistyskäyttömahdollisuudet ja lähiluonto

Sotkanrannan alueen kaavoitus määrää alueen arvon kaupunkilaisten lähiluonto- ja virkistyskohteena ja samalla se antaa hyvän tai huonon kokemuksen alueella vierailevien mielikuvissa. Siksi kohteen suunnitteluun kannattaa panostaa erityisellä tarkkuudella. Onnistuessaan Kantolan alue voi olla Hämeenlinnan uusi helmi.

Vanajavesikeskus toivoo, että alueesta ei tule monotonista aavikkokenttää tai nurmikkoa, vaan että siellä olisi edelleenkin mahdollista yhdistää sekä tapahtumatuotanto että luontoympäristön monimuotoisuus. Rantareitin jatke on erittäin kannatettavaa, mutta kentän ja rantaviivan väliin on mahdollista silti jättää luonnonmukaisen kaltainen vyöhyke. Liiallinen rantapuuston raivaaminen saattaa houkutella nurmikkoalueelle Lahden tai Helsingin kaltaisen hanhi-invaasion.

Kantolan ja Sotkanrannan historia olisi hienoa saada näkyviin tulevissa suunnitelmissa siten, että kaupunkilaiset ja vierailijat hahmottavat alueen maankäyttöhistorian. Virkistysreitit ja -rakenteet sekä kasvillisuusvalinnat voisivat viestiä näistä teemoista (perinnebiotoopit – teollisuuskäyttö/sahat, muinaistulokkaat- rataverkoston tuomat kasvilajit...).

Vanajaveden sini-viherkäytävä

Vanajaveden kapeikko ja sen ranta-alueet on merkittävä luontokäytävä; sini-viherverkkoysteys sanan varsinaisessa merkityksessä. Alueen käyttö ja kehittäminen tulee tehdä niin, että tämä yhteys ei vaarannu vesi- tai maaeliöiden liikkumisen osalta.

Toisaalta yhteys mahdollistaa myöskin haitallisten ilmiöiden leviämisen lähes jokimaisella järvisuudella. Haitallisten aineiden tai vieraslajien liikkuminen ihmisten, veneiden tai virtauksen mukana tulee huomioida suunniteltaessa erilaisia toimenpiteitä. Esimerkiksi hyytelösammaleläimen osalta satama-alueelle kannattaisi lajista ja sen leviämisen

1

estämistoimista olla riittävää viestintää sekä jokin mahdollisuus lajin asianmukaiseen hävittämiseen. Esimerkiksi Akaan/Toijalan satama-alueen läheisyyteen on tehty maastoon kuoppa, johon kävijöiden ja veneilijöiden ohjataan heittämään havaitsemansa hyytelösammaleläimet kuivumaan.

Maisema-arvot

Kantolassa on laaja avoin alue, jonka maisemallinen arvo on toisaalta teollisuushistoriaan ja vanhaan rakennuskantaan liittyvää, toisaalta se mahdollistaa myös järvielémentin näkyvyyden laajalta alueelta. Kasvillisuuden säästäminen tai poistaminen kannattaa miettiä huolellisesti, jotta alueen arvot säilyvät ja kehittyvät.

Vedenpinnan korkeusvaihtelut – tulva-aikainen pinnankorkeus

Vanajaveden pinnankorkeus vaihtelee Hämeenlinnan kohdalla enimmillään n. 2 m (min +78,62 m, max +80,60 m N2000). Tämä tulee ottaa huomioon rantaviivan läheisyydessä toteutettavien rakenteiden ja reittien suunnittelussa.

Sedimentit ja pilaantuneet sedimentit; ruoppaus- kasvillisuudenpoisto, muu rantarakentaminen

Vanajaveden rantasedimentit ovat saaneet teollisuushistoriansa aikana annoksen erilaisia haitallisia ja myrkyllisiä aineita. Niistä on tehty selvitys vuonna 2015 (KVY), jonka toimitamme lausunnon liitteenä. Lisäksi Hämeen ELY-keskus teetti 2020 GTKlla selvityksen sedimentin kertymisestä ja laadusta. Se on myös tämän lausunnon liitteenä.

Kaikessa sedimenttiin kajoavassa toiminnassa tulee huomioida pilaantuneiden sedimenttien mahdolliset haitat ja käyttää sellaisia menetelmiä, joissa sedimentin pölyäminen veteen estetään mahdollisimman hyvin.

Hulevedet ja roskaantuminen

Tapahtumapuiston ja satama-alueen sekä mahdollisen rantareitin kehittämisen myötä tulee huomioida, ettei hulevesien muodostuminen lisäänty oleellisesti, sillä Kantolan alueella myös maaperän haitta-aineet ovat rajujen hulevesipulssien myötä vaarassa lähteä liikenteeseen. Samoin öljyjen, suolan tai muun vesistölle haitallisen kemikaalikuorman lisäämistä tulee välttää hyvällä satama-alueen ja logistiikan suunnittelulla.

Tapahtuma-alueella suurten massatapahtumien aikana syntyvien roskaantumistilanteiden varalta jätehuoltoasiat tulee suunnitella ennalta hyvin (esim. varaus kaavassa) jotta roskat eivät joudu vesistöön.

Rantaviivan luontoarvojen säilyttäminen ja kehittäminen

Vesikasvillisuus on alueella pääosin normaalia eteläsuomalaista lajistoa. Isosorsimo on kuitenkin alueelle hyvin tyypillinen vieraslaji, joka muodostaa tiheää umpeenkasvavaa luhtaa nopeasti. Kantolan siirtolapuutarha-alueella lajin haitat ovat hyvin tiedossa ja sen leviämistä on yritetty torjua viime vuosina. Isosorsimon poisto tai vähentäminen voisi olla prioriteettinä silloin, kun mahdollisia vesikasvillisuuden poistoja harkitaan virkistyskäytön parantamisen tai maiseman avaamisen kannalta.

Linnuston kannalta rantavyöhykkeen puusto- ja pensasvyöhyke sekä rantaviivan ja matalan veden vesikasvillisuusvyöhykkeet ovat avainasemassa. Niitä ei tule hävittää kokonaan. Myös vanhalla teollisuusrakennuskannalla elää omat kolopesijänsä. Esimerkiksi tervapääskyjen elinoloja voisi pyrkiä parantamaan. Sama koskee myöskin lepakoita, jotka viihtyvät vesistöjen äärellä, alueella, jossa on samalla hyviä koloja lepäämisalueiksi.

Sataman rakenteita ja veneiden säilytysalueita, laitureita sekä muuta tarvittavaa teknistä infraa sijoitettaessa olisi hyvä huomioida myöskin maisemaan liittyvät seikat siten, että säilytysalueiden maisemaa heikentävä vaikutus ei näyttäytyisi Vanajaveden toiselle rannalle tai veneväylälle liiallisena. Tähän voidaan vaikuttaa mm. sopivalla puustolla tai muulla kasvillisuudella.

Vanajavesikeskus katsoo, että Kantolan alueella on sijaintinsa ja omintakeisen historiansa takia potentiaalia olla esimerkillinen kaupunkiluonnon näyteikkuna ja jopa osa kansallista kaupunkipuistoa.

Toivomme kaavaprosessille myötätuulta ja monipuolista ja -muotoista alueen kehittämistä Hämeenlinnan yhtenä Vanajaveteen suoraan liittyvänä ihmisten ja luonnon kohtaamispaikkana.

Tervehdys

Kantolanniemen siirtolapuutarhayhdistys haluaa antaa muutaman kommentin

Sotkanrannan asemakaavamuutokseen, kaavanumero 2644.

Kyseisessä asemakaavan muutoksessa kevyen liikenteen väylä on piirretty kulkemaan Lautatarhankadulta siirtolapuutarhan portilta pysäköintialueellemme, jossa se kulkee puutarhan aidan vierustaa pitkin kaavamuutosalueelle.

Kaava-alueen luoteisosan metsä-alue rajautuu siirtolapuutarha-alueelle. Lisäksi mahdollisen toteutuksen suunnitelman aikataulutus ei ole täysin tiedossa.

Kevyenliikenteen väylä

Vastustamme esitettyä ratkaisua, jossa kevyen liikenteen väylä on sijoitettu kulkemaan siirtolapuutarhan pysäköintialueen läpi.

Perustelut: Pysäköintialue on tarkoitettu siirtolapuutarhan käyttäjien pysäköintiin sekä huoltoliikenteeseen. Väylän sijoittaminen pysäköintialueelle heikentää alueen käytettävyyttä.

Siirtolapuutarha-alueen luonne on rauhallinen ja virkistyskäyttöön painottuva, joten läpikulkuliikenteen lisääminen heikentää alueen viihtyisyyttä ja käyttökokemusta.

Liikenteen lisääntyminen voi aiheuttaa turvallisuusriskejä kaikille alueen kulkijoille.

Esitämme että kevyen liikenteen väylän linjausta muutetaan siten, että se sijoitetaan siirtolapuutarhan pysäköintialueen ulkopuolelle sekä pysäköintialueen ja väylän väliin jätetään viher-/puistoalue.

Yhtenä vaihtoehtona kevyenliikenteen linjaukseen on myös käyttää jo olevia katuja, eli kevyen liikenteen väylä kulkisi Lautatarhankatua pitkin kääntyen oikealle Kantolan kadulle.

Metsäalue

Edellytämme riittävän viherkaistaleen jättämistä kaava-alueen luoteisosan metsäalueen ja siirtolapuutarha-alueen väliin. Tämä tarkoittaa että siirtolapuutarhan puoleiselle kaavoitus alueelle jää puistoaluetta ja puustoa. Mahdollisesti tehtävät puunkaato toimenpiteet ovat maltillisia, huomioiden lintujen pesimäaika, rauhoitetut eläimet ja yhtenäisen puu-/puistomaisen näkymän luominen.

Aikataulu

Olemme kiinnostuneita kuulemaan mahdollisen toteutuksen suunnitellusta aikataulusta kaavan eri osa-alueille.